

רע"פ 430/17 - דודו אזולאי, אלי לוי נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 430/17

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

המבקשים: 1. דודו אזולאי
2. אלי לוי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטים: הנשיאה ד' ברלינר, ג' רביד, ו-ש' יניב) מתאריך 09.01.2017 ב-עפ"ג 17410-10-16

בשם המבקשים: עו"ד אלי כהן

בשם המשיבה: עו"ד עילית מידן

החלטה

1. לפני בקשת רשות לערער על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטים: הנשיאה ד' ברלינר, ג' רביד, ו-ש' יניב), ב-עפ"ג 17410-10-16, בגדרו נדחה ערעורם של המבקשים על גזר דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' סגן הנשיא צ' עוזיאל), בת"פ 29785-05-15, ונגזרו עליהם העונשים הבאים:

(א) על המבקש 1 הושתו - 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל (בניכוי ימי מעצרו בין התאריכים: 17.05.2015-13.05.2015); 10 חודשי מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים, לבל יעבור עבירות רכוש מסוג פשע; ו-5 חודשי מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים, לבל יעבור עבירות רכוש מסוג עוון.

(ב) על המבקש 2 הושתו - 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות; 10 חודשי מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים, לבל יעבור עבירות רכוש מסוג פשע; ו-5 חודשי מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים, לבל יעבור עבירות רכוש מסוג עוון.

2. לצד בקשת רשות הערעור, הוגשה גם בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר לריצוי בפועל שהושת על המבקש 1, ועל עונש המאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות שהושת על המבקש 2. בהקשר זה הוריתי, בתאריך 18.01.2017, כי העונשים הנ"ל שהושתו על המבקשים - יעוכבו עד למתן החלטה אחרת.

להלן אביא את הנתונים הנדרשים להכרעה בבקשה.

רקע והליכים קודמים

3. בתאריך 08.12.2015, הוגש כנגד המבקשים, ונאשם נוסף, כתב אישום מתוקן לבית משפט השלום הנכבד (המבקשים 1 ו-2 הם נאשמים 2 ו-3 בכתב האישום המתוקן). עניינו של הנאשם 1 אינו חלק מהבקשה שבפני.

(א) במבוא לכתב האישום המתוקן ובאישום הראשון נטען כי בתאריך 15.01.2015 יצאו סוכן משטרתי (אשר הופעל בתקופה הרלבנטית לכתב האישום על ידי משטרת ישראל במטרה לרכוש סמים ולגלות מי שסוחר בהם; (להלן: הסוכן)), והנאשם 1 לבילוי משותף, לאחר שנוצרו ביניהם קשרי ידידות כתוצאה ממגורי אחותו של נאשם 1 בשכנות לסוכן. במהלך הבילוי, נאשם 1 פנה לסוכן, סיפר לו כי יש לו צוות מיומן לפריצה לדירות, ושאל את הסוכן אם הוא מכיר דירות פנויות שניתן לפרוץ אליהן. הסוכן השיב לנאשם 1 בחיוב. לאחר פניה נוספת של נאשם 1 אל הסוכן, שבמהלכה הוא הביע שוב בפני הסוכן את רצונו לבצע התפרצות לדירות, הסוכן הודיע לנאשם 1, בתאריך 02.02.2015, כי דירה מסוימת בתל אביב (להלן: הדירה) תהיה פנויה בתאריך 04.02.2015. לפי הנתען, בתאריך 04.02.2015 הנ"ל, הסוכן נסע עם הנאשם 1 לדירה, שהיתה דירת פיתיון (אשר נשכרה על ידי המשטרה), הצביע לו עליה ומסר לו מפתח מתאים. באותו היום, כך נטען, נאשם 1 והמבקש 1 הגיעו לסביבת הדירה, ביצעו סיור מקדים במקום, ובהמשך הם התפרצו לדירה, וגנבו מתוכה רכוש הכולל כסף מזומן: 900 יורו, 700 דולר ו-1,500 ש"ח, וכן תכשיטים בשווי של עד 2000 ש"ח.

במסגרת האישום הראשון - יוחסו למבקש 1 העבירות הבאות: התפרצות למגורים (עבירה לפי סעיף 406(ב) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)), וגניבה (עבירה לפי סעיף 384 לחוק העונשין).

(ב) באישום השני נטען כי לאחר שבתקופה שבין התאריכים 04.02.2015 ל-04.03.2015, נאשם 1 פגש את הסוכן

במספר הזדמנויות ושאל אותו אם יש לו מידע על דירות פנויות נוספות שניתן לפרוץ אליהן - הסוכן הודיע לנאשם 1, בתאריך 09.03.2015, כי דירה נוספת (להלן: הדירה הנוספת), שאף היא נשכרה מראש על ידי המשטרה, תהיה פנויה באותו יום, ולאחר מכן הוא מסר לו מפתח גם לדירה זו. לפי הנטען, באותו מועד, המבקשים 1 ו-2 הגיעו לדירה הנוספת, בחושבם כי היא משמשת למגורים, התפרצו אליה וגנבו ממנה רכוש הכולל כסף מזומן: 680 יורו, 622 דולר, וכן תכשיטים בשווי של מעל 7,100 ש"ח.

במסגרת האישום השני - יוחסו למבקשים 1 ו-2 העבירות הבאות: התפרצות למגורים (עבירה לפי סעיף 406(ב) לחוק העונשין), וגניבה (עבירה לפי סעיף 384 לחוק העונשין).

4. בתאריך 08.12.2015 המבקשים הורשעו במיוחס להם בכתב האישום הנ"ל, זאת על פי הודאתם ובמסגרת הסדר טיעון. ההסדר לא כלל הסכמה לעניין העונש, ואולם בגדרו המבקשים נשלחו לשירות המבחן כדי שיערוך תסקיר בעניינם.

5. בתאריך 29.08.2016 בית משפט השלום הנכבד גזר את דינם של המבקשים והשית עליהם את העונשים המפורטים בפסקה 1 שלעיל, לאחר שקבע כי מתחם הענישה הראוי עבור המבקש 1 הוא תקופת מאסר שמשכה בין 10 ל-22 חודשים ומתחם הענישה הראוי עבור המבקש 2 הוא תקופת מאסר שמשכה בין 6 ל-18 חודשים.

6. המבקשים הגישו ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום הנכבד. טענתם העיקרית של המבקשים בערעור היתה שבית משפט השלום הנכבד שגה בקובעו כי הליכי השיקום אותם עברו המבקשים אינם מצדיקים חריגה ממתחם הענישה שנקבע בעניינם, וכי אין להחיל עליהם, בנסיבות המקרה, את הוראות סעיף 40ד(א) לחוק העונשין לפיהן בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם הענישה ההולם משיקולי שיקום.

7. בתאריך 09.01.2017, בית המשפט המחוזי הנכבד דחה את ערעורם של המבקשים בקובעו כי המסכת העובדתית לעניין סיכויי השיקום, שהוצגה בפניו, זהה בעיקרה לזאת שעמדה בפני בית משפט השלום הנכבד וכי בית משפט השלום הנכבד נתן ביטוי מלא לשיקולי השיקום בקביעת מתחמי ענישה מקלים, ובכך שמיקם את עונשם של המבקשים בתחתית מתחמי הענישה שנקבעו.

מכאן הבקשה למתן רשות ערעור שבפני.

נימוקי הבקשה ותגובת המשיבה

8. במסגרת הבקשה, המבקשים משיגים על חומרת העונש שהושת עליהם. בתוך כך המבקשים טוענים כי בית המשפט המחוזי הנכבד שגה, בקובעו, לשיטתם, כי חייב להתקיים קשר בין הטיפול שהנאשם עובר במסגרת הליכי השיקום לבין סוג העבירה בה הורשע, כתנאי להחלת סעיף 40ד(א) לחוק העונשין. המבקשים טענו עוד כי בית המשפט המחוזי הנכבד טעה משלא נתן את המשקל הראוי להליך השיקום שעברו, וזאת, בין היתר, לאור החלטתו שלא לקבל

תסקירים משלימים בעניינם. לטענת המבקשים, לנוכח חלוף הזמן מיום קבלת התסקירים הקודמים (שהיו מהתאריכים: 17.05.2016 ו-18.05.2016), ובהיעדר תסקירים משלימים - לא הונח בפני בית המשפט המחוזי הנכבד כל המידע הדרוש ביחס להליך שיקומם. לבסוף המבקשים טוענים כי בית המשפט המחוזי הנכבד שגה בכך שלא נתן ביטוי הולם לפער בין חלקו המרכזי של הנאשם 1, שעליו הושתו - לגבי המעשים מושאי כתב האישום המתוקן - 15 חודשי מאסר, לבין חלקם הצנוע יותר של המבקשים בפרשה.

9. בתגובתה, המשיבה טענה, מנגד, כי הבקשה איננה עומדת בקריטריונים, אשר הותוו בפסיקת בית משפט זה לצורך מתן רשות ערעור, בשים לב לכך, שעניינה של הבקשה הוא בחומרת העונש שהושת על המבקשים, וזה איננו חורג, לגישתה של המשיבה, ממדיניות הענישה הראויה במקרים כגון דא.

המשיבה הוסיפה וטענה כי לנוכח העובדה שהתסקיר הקודם הוגש חודשים ספורים לפני הדיון בערעור, ולאור הנתון שבמועד הערעור המבקשים הגישו מסמכים עדכניים, שפירוטו את הליכי השיקום בעניינם, הרי שבפני בית המשפט המחוזי הנכבד עמד כל המידע הרלבנטי הדרוש להכרעתו בערעור.

10. בנוגע לשיקולי האחידות בענישה - המשיבה טענה כי בית המשפט המחוזי הנכבד ערך אבחנות ענייניות בין חלקם של המבקשים לבין חלקו של הנאשם 1 בפרשה, וכי בכל מקרה אין בטענה זו כדי להצדיק התערבות ב"גלגול שלישי".

דיון והכרעה

11. לאחר עיון בבקשה, בחומר שצורף לה, ובתגובת המשיבה לבקשה, שהוגשה על פי החלטתי מתאריך 18.01.2017, הנני סבור כי דין הבקשה להידחות. אנמק להלן בקצרה את מסקנתי זו.

12. הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים מיוחדים, שבהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית, רחבת היקף וכבדת משקל, בעלת השלכות ציבוריות החורגות מעניינים של הצדדים הישירים להליך, או בנסיבות המעוררות חשש מפני עיוות דין, או אי-צדק חמור (ראו: ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982); רע"פ 5066/09 אוחיון נ' מדינת ישראל (22.04.2010); רע"פ 2894/16 לוי נ' מדינת ישראל (07.02.2017)). בפסיקתנו נקבע עוד כי ככלל לא תינתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" על חומרת העונש, אלא במקרים מיוחדים בהם מתגלה סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות (ראו: רע"פ 3929/09 דהן נ' מדינת ישראל (16.08.2009); רע"פ 4491/14 סורן נ' מדינת ישראל (29.06.2014); רע"פ 8531/15 עליה נ' מדינת ישראל (14.12.2015)).

13. לאחר שבחנתי את הבקשה שלפני ואת תגובת המשיבה - סבורני כי היא איננה עומדת באמות המידה שנקבעו בפסיקה למתן רשות ערעור הנ"ל, באשר היא ממוקדת בעניינו הפרטני של המבקש, הכל כפי שיוסבר מיד בסמוך.

14. אחת מהטענות העיקריות של המבקשים בבקשתם היא כי בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי חייב להתקיים קשר בין הטיפול שהנאשם עובר במסגרת הליכי השיקום לבין מהותה של העבירה בה הורשע, כתנאי לכך שטיפול זה יחשב כ"שיקום" שמצדיק חריגה ממתחם הענישה ההולם שנקבע לאותו נאשם. עם זאת בחינה של פסק דינו של בית המשפט המחוזי הנכבד מעלה כי טענה זו של המבקשים איננה מבוססת. בית המשפט המחוזי הנכבד אישר את קביעותיו של בית משפט השלום הנכבד, שקבע בפסק דינו כי לא כל הליך טיפולי שנאשם עובר, נחשב אוטומטית כשיקום שמצדיק חריגה ממתחם הענישה, ויש לבחון כל טיפול לגופו, על פי נסיבותיו ועל רקע התמונה הכוללת. לנוכח קביעה זו, בית משפט השלום הנכבד קבע כי ההליכים הטיפוליים הספציפיים שעברו המבקשים, אינם מספיקים כדי שניתן יהיה לראות במבקשים כמי שהשתקמו במובנו של סעיף 40ד(א) לחוק העונשין. משכך, חרף ניסיונות המבקשים לשוות לבקשתם אצטלה עקרונית - טענותיהם ממוקדות בעניינים הפרטני, ועיקרן ביישום הדין על נסיבות המקרה הקונקרטי. גם לא מצאתי כי נגרם למבקשים עיוות דין בנסיבות המקרה, או כי מתקיימים בה שיקולי צדק מיוחדים, התומכים במתן רשות ערעור בעניין. בהקשר זה יש לציין כי העונש שהושת על המבקשים איננו חורג ממדיניות הענישה הנהוגה והמקובלת במקרים כגון אלה (ראו, למשל: רע"פ 8399/15 קדוש נ' מדינת ישראל (19.05.2016)).

די בטעמים אלו, כשלעצמם, כדי לדחות את הבקשה שלפני.

15. למעלה מן הצורך, אציין כי גם לגופם של דברים דינה של הבקשה - להידחות. סעיף 40ד(א) לחוק העונשין קובע כי אם בית המשפט מצא כי נאשם: "השתקם או כי יש סיכוי שישתקם", הוא רשאי לחרוג ממתחם הענישה ההולם את מעשיו של הנאשם. השאלה אם ההליך הטיפולי שנאשם ספציפי עובר עולה כדי שיקום, או מעלה סיכוי שישתקם במשמעות סעיף 40ד(א) לחוק העונשין - נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט (ראו, למשל: רע"פ 5655/13 עמרם נ' מדינת ישראל (20.11.2014)). בעניינינו, בית משפט השלום הנכבד קבע, כאמור, כי הטיפול שהמבקשים עברו - איננו מצדיק לחרוג בעניינם ממתחם הענישה שנקבע, וחלף זאת הוא בחר להתחשב בהליכים אלו בקביעת מתחם העונש ההולם ובמיקום העונש המתאים בתוכו. בית המשפט המחוזי הנכבד בדיון לא מצא מקום לשנות מקביעה זו, וזאת לאחר שהתרשם גם כי היתה התחשבות באבחנות הנדרשות בין המבקשים לבין הנאשם 1.

16. נוכח כל האמור לעיל - הבקשה נדחת.

17. המבקש 1 יתייצב לריצוי עונש המאסר שנגזר עליו - בתאריך 20.04.2017 עד לשעה 10:00, שאז יתבטל עיכוב הביצוע שעליו הוריתי - בבית סוהר ניצן, או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות, או דרכון. על המבקש 1 לתאם בהקדם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, טלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

18. הממונה על עבודות שירות יודיע בתוך 30 ימים ממועד החלטה זו את המקום והמועד המוצעים לתחילת עבודות השירות של המבקש 2 (נוכח העובדה שעבר זמן ניכר מאז ההודעה הקודמת). לאחר הגשת הודעתו כאמור, תצא בהקשר זה החלטה משלימה.

ניתנה היום, ט' באדר התשע"ז (7.3.2017).

שופט
עמוד 5
